

Gijsbrecht is terug

Deze maand wordt een oude traditie in ere hersteld: het 17e-eeuwse toneelstuk *Gijsbrecht van Aemstel* van Joost van den Vondel wordt weer opgevoerd in de Amsterdamse Schouwburg. Dit is een bekende zin uit het stuk: 'Waar werd oprechter trouw / dan tussen man en vrouw / ter wereld ooit gevonden?' De Gijsbrecht heeft een duidelijk rijmschema en een metrum.

1. Welke zin heeft hetzelfde metrum als de Gijsbrecht?

- In het midden van Utrecht ligt Hoog-Catharijne.
- Langs berg en dal klinkt hoorngeschal.
- Overall zagen we prachtige bungalows.
- Zal ik u eens zeggen wat u doen moet?

Oudnederlands

In het populaire Vlaamse tv-programma *Man over Woord* liet de Leidse professor Michiel de Vaan onlangs horen hoe het Nederlands klonk in de jaren 1500, 1000 en 500. De meeste Nederlandse teksten zijn van na 1200, dus het was tot nu toe een raadsel hoe onze taal voor die tijd klonk.

2. Hoe heeft De Vaan toch uitgevonden hoe het Nederlands klonk?

- Hij heeft gegokt op basis van de oudste Nederlandse teksten.
- Hij heeft goed geluisterd naar het Oudduits en Oudengels.
- Hij heeft in het stuk alleen losse woorden gebruikt die voorkwamen in Latijnse teksten van vóór 1200.
- Hij hoefde alleen maar terug te redeneren, omdat uitspraak zich volgens vaste regels ontwikkelt.

Aktie in Suriname

Vlak voor kerst ontdekte Suriname dat het nooit zijn spellingwetgeving heeft aangepast na de onafhankelijkheid in 1975. Officieel spellen Surinamers daarom nog volgens het Groene Boekje van 1954, met woorden als *aktie* en *Zuidamerikaans*. De wetgeving

zal worden aangepast aan de nieuwste spelling. De laatste versie van het Groene Boekje is uit 2005.

3. Hoe wordt 'Zuidamerikaans' tegenwoordig gespeld?

- Zuid-Americaans.
- Zuid amerikaans.
- Zuid Amerikaans.
- Zuid-Amerikaans.

Irritandpasta

Sinds begin september ergeren hordes Nederlanders zich aan het woord *uitstelbaars* bij *De wereld draait door*. Volgens een peiling van *HP/De Tijd* vindt slechts 20% van de mensen het woord een leuke taalvondst. *Uitstelbaars* is in het programma de opvolger van *verdomd mieters*, dat bekend werd door de schrijver J.J. Voskuil.

4. In welke periode was 'mieters' een hip woord?

- 1940-1950.
- 1950-1960.
- 1960-1970.
- 1970-1980.

Lees de bijsluiter!

In de bijsluiter bij medicijnen staan soms zo veel Latijnse, medische termen dat je geneeskunde gestudeerd moet hebben om te begrijpen wat er staat. Er bestaat zelfs een online woordenboek waarin je al deze vaktermen op kunt

zoeken. Dit *Bijsluiterwoordenboek* maakte in december bekend dat *orodispergeerbaar* het meest opgezochte woord is.

5. Wat betekent 'orodispergeerbaar'?

- In de mond op te lossen.
- In het oor te druppelen.
- In zijn geheel door te slikken.
- Op een lege maag in te nemen.

(On)zin!

Er zijn nogal wat woorden die met *on-* beginnen. In de Grote Van Dale staan er zelfs meer dan 2000! *On-* is dan ook een heel handig woorddeeltje: je geeft ermee aan dat iets niet of juist tegenovergesteld is. Het *on-* in *ongemakkelijk* maakt dus duidelijk dat het juist níét gemakkelijk is.

6. Welk woord hoort NIET in dit rijtje thuis?

- Onaangedaan.
- Onbeschoft.

- Ongepast.
- Ongeregeld.

Taboewoorden

Sommige Nederlanders zien het als een recht dat ze alles mogen zeggen wat ze willen. Maar dat er aan dat voorrecht ook een grens zit, ondervond de hoofdredactrice van het blad *Jackie*. Zij gebruikte in de decembereditie van haar blad een taboewoord dat haar uiteindelijk zelfs haar baan kostte.

7. Welk taboewoord had ze gebruikt?

- Het f-woord.
- Het h-woord.
- Het k-woord.
- Het n-woord.

Spatie

December is altijd weer de maand van de lijstjes. Volgens Van Dale was *tuig-dorp* hét woord van 2011, in *planking* stond op nummer één onder jongeren. Het Genootschap Onze Taal verkoos *weigerambtenaar*, en het Instituut voor Nederlandse Lexicologie zette *wildbreien* bovenaan. Ook het platform Signalering Onjuist Spatiegebruik schreef een verkiezing uit.

8. Wat was volgens deze verkiezing de grootste spatieblunder van 2011?

- Diarree gevallen.
- Lieve heersbeestjes.
- Weg om legging.
- Wild trioetje.

Partners

De Praktijk

natuurwetenschappelijk onderwijs

Mede mogelijk dankzij

studereninleiden.nl

